

СТАНОВИЩЕ

относно дисертационния труд на Магдалена Марчева МАРКОВА

Модели и техники на взаиморазбиране в интерлингвалните чат-взаимодействия (с примери от преходния език на студенти, учещи във френскоезични програми)
за присъждане на степен «доктор» по професионално направление 2.1. Филология
(Приложна лингвистика : Комуникация в чуждоезиковото обучение с френски език),

от член на научното жури :

Проф. д-р Ива Николова-Новакова, Университет Grenoble Alpes, Франция

Оригиналността и приносът на представения дисертационен труд се състоят най-вече в актуалността на избраната тема, а именно, ролята на компютърно-опосредствената комуникация (КОК) за усвояването на чужд език. Чат-дискусиите като средство за чуждоезиково обучение, в случая на френския език, не са били обект на систематични изследвания и още по-малко в България. Това проличава и от много богатата библиография на труда, в която българските автори писали по темата са единици. За първи път се предлага интердисциплинарно изследване на езиковите взаимодействия между студенти изучаващи френски език, обединяващо три области, а именно анализ на дискурса чрез прилагане на интеракционистките теории (*théories interactionnistes*), теориите за усвояването на втори език (*acquisition de la langue seconde*) и анализ на чат-дискусиите като нов способ на КОК.

Една от основните цели на дисертационния труд е да се предложи моделизиране на структурните особености на обмените и епизодите в интерлингвалния чат. Тази цел е свързана и с въпросите на които научното изследване трябва да намери отговор, а именно кои са предимствата и недостатъците на този вид КОК, трябва ли чат-дискусиите да бъдат предлагани, развивани и насърчавани в преподаването на френски език за професията, дават ли те положителни резултати или би трябвало да се използват като допълнителна подобласт на езиковото обучение. За да отговори на тези въпроси, авторката е избрала като теоретична рамка на дисертационния труд моделът на К. Кербрат-Орекиони (1990, 2005), основаващ се на интеракционисткия подход за анализ на дискурса (*le discours en interaction*). Този модел е приложен успешно за целите на чуждоезиковото обучение. Методологията е емпирично-

индуктивна. Наблюденията и анализите на езиковия материал се основават на научно-изследователския проект реализиран с подкрепата на AUF (Университетска агенция на франкофонията) озаглавен *Utilisations du français langue véhiculaire dans les interactions plurilingues en ligne des étudiants non spécialistes du français. Propositions d'analyse et de didactisation*.

Трудът съдържа 336 страници и е организиран в уводна част, шест глави, библиография (над 300 заглавия) и уебография. Прави впечатление, че някои от главите са с много по-голям обем от други. Текстът е написан на точен и ясен език и се чете с лекота, оформлението е много прецизно. Учудващ е, все пак, фактът, че главите нямат кратки заглавия, напр. заглавието на шеста глава (на стр. 186) съдържа 10 реда и е съставено от всички под-заглавия.

Общото впечатление е, че авторката е много добре запозната с многобройните научни изследвания, както в областта на интеракционистките подходи, както и с тези свързани с придобиването и усвояването на втори език. Включила е и основополагащите теории на комуникацията, напр. на Шанън и Уивър (1949) и на Якобсон (1960), които, по мое мнение, са добре познати и не допринасят особено за изясняване на конкретната тема на труда.

Целите и задачите, характерът и методологията на изследването са много добре представени в първа глава, състояща се от 6 стр. Във втора глава (общо 40 стр.), М. Маркова прави обстоен преглед на литературата в областта на словесните взаимодействия. Тук, от самото начало, проличава стремежът на авторката да дефинира много прецизните използваните термини. На места, изложението би могло да бъде представено по-синтезирано. Някои подглави са доста общи и отдалечени от конкретната тема (напр. II.2.1.1.- II.2.1.4). Изреждането на автори, представители на различни школи, като напр. на стр. 24, създава впечатление на «списък» и би трябвало да се избягва. В трета глава, два пъти по-обширна от предишната и съдържаща 80 стр., авторката излага различните теоретични модели отнасящи се до усвояването на втори език. Тя съвсем правилно отново набляга на комплексния и понякога разнопосочен характер на терминологията, използвана от различните автори. Тук е представена и типологията на интерактивните епизоди. В четвърта глава (30 стр.) се разглежда феноменът чат. Пета глава (5 стр.) представя накратко проекта послужил за емпирична основа на труда. Последната шеста глава е най-дълга (102 стр.) и излага основните резултати от анализа на чат-дискусиите на студентите, участвали в проекта. Намирам, че анализът и моделизирането на епизодите (откриване, закриване и странични) в дискусиите са убедителни, прецизни и задълбочени. Тези резултати дават основание на авторката да отговори положително на въпросите поставени в началото на труда. Те потвърждават факта, че целенасоченото използване на тези съвременни методи в процеса на чуждоезиковото обучение подпомага усвояването на езика и най-вече развива комуникативните способности на учащите, благодарение на «действения» подход. Основните техники, които авторката открива в корпуса, систематизира умело и анализира в тази глава са парафразата, авто-повторението на ключов

елемент от парафразата, деконтекстуализация, повествователен изказ и други. Тези техники, приложени в условията на силна когнитивна натовареност от участниците в чат-дискусиите, способстват за глобалното конструиране на смисъла на изказването. Дори и когато езиковата компетентност е в начален стадий, не е стабилизирана и усъвършенствана, тези способности допринасят и за усъвършенстването на семантико-синтактичните структури на чуждия език. Както подчертава авторката, те са отлично средство за трениране на изказа на преходния език, за придобиване на способности за по-бързо и правилно формулиране и възприемане на чуждия език и най-вероятно ще заемат, както проличава и от дисертационния труд, все по-широко място в чуждоезиковото обучение. Жалко е, че поради факта, посочен от авторката, а именно че вторият етап на проекта не е протекъл по предвидената програма, обемът на събрания и анализиран езикови материал е сравнително ограничен. Въпреки това очертаващите се тенденции са убедителни и могат да послужат като основа на бъдещи изследвания.

В автореферата са посочени 5 научни публикации : четири в български научни издания и една на френски език в сп. *Synergies Roumanie*. Пожелавам на М. Маркова в най-скоро време да публикува резултатите от този труд и във френски езиковедски издания.

В заключение, бих искала да подчертая, че представеният труд отговаря напълно на изискванията за дисертационните трудове поради избора на много актуална и малко разработвана тема за изследване, както и поради прецизния анализ на езиковия материал и предложенията за моделизиране на епизодите в чат-дискусиите. Затова безрезервно препоръчвам на уважаемото жури да присъди на Магдалена Маркова научната степен ‘доктор’ и ще гласувам убедено за това.

Гренобъл, 06 февруари 2017 г.

Проф. д-р Ива Новакова

Département Sciences du langage et FLE
UFR LLASIC
Université Grenoble Alpes
Laboratoire LIDILEM, E.A. 609